

[Hans Toft.]

vælgere og folkevalgte, har det bl.a. sit udsping i den stadig tættere regulering i den enkelte borgers hverdag og de ofte fuldstændig uoverskuelige sagsbehandlingsregler. Borgerne føler en afmagt over for det kæmpeapparat, som udgøres af vor ofte meget indviklede administration. Man kender ikke sine egne rettigheder, og man kender ikke administrationens pligter i sagsbehandlingen. Mange føler den offentlige administration som et tungt virkende og kostbart apparat, der handler hen over hovedet på den enkelte borger. Man bliver sendt fra kontor til kontor, og man bliver med god grund mere og mere irriteret. Og hvad er resultatet? Det er, at borgeren enten opgiver at forfølge sin sag eller bliver henvist til at søge sig juridisk bistand.

En sådan tingens tilstand mener jeg i hvert fald er uholdbar i et samfund, der roser sig af forbrugervenlighed. Et folkestyre, der i modsætning til andre styreformere hviler på borgernes aktive medleven og forståelse, fremfor alt også tillid, kan ikke acceptere en samfundsudvikling, hvor den enkelte borger føler en stigende fornemmelse af magtesløshed og fremmedgjorthed over for samfundets administration.

Derfor mener vi, at borgernes retssikkerhed må øges, og vi mener, at det bør ske gennem en forvaltningslov, en generel, almindelig lov, der kan være borgernes retsværn over for den offentlige administration. Det skal være en nemt overskuelig opslagsbog, som man kan gribe til, når man føler sig usikker og trådt for nær. Det skal ikke være en lovgivning, der skaber et så formaliseret system som det, vi kender fra retsplejeloven, men en lov, der som i Norge og Sverige har de generelle bestemmelser og har undtagelsesbestemmelser også i særlovgivningen.

Vort krav om en forvaltningslov skal ikke ses som en kritik af de offentligt ansatte. Jeg føler mig tværtimod overbevist om, at den positive holdning, man har mødt hos mange offentlige myndigheder, måske har været bidragende til, at vi har kunnet nå så vidt, som vi har kunnet under det nuværende formløse system. Kritikken må rejses, mod det formløse system, der ikke giver den formelle retssikkerhed, som borgerne har krav på i et samfund. Vi ser forvaltningslov-

ven som den naturlige fortsættelse dels af ombudsmandsloven, dels af loven om offentlighed i forvaltningen; begge har forøget borgernes retssikkerhed. Vi mener, at de afgørelser, der træffes af forvaltningen, vil blive bedre også ud fra en bredere samfundsvurdering.

Må jeg så sige til de bemærkninger, som justitsministeren fremsatte om, at en sådan lov ikke skulle give anledning til øget administration — de øvrige ordførere var også inde på det, heriblandt fru Nathalie Lind — at der ikke er én, der har sagt, at en lov om forvaltningens sagsbehandling skal give anledning til en øget administration. Det, der giver den øgede administration her i landet, er, at vi vedtager alle disse love, der er vanskelige at administrere. Det kan ikke være rimeligt, at det skal gå ud over borgerne, at man fra folketinget siger: nu har vi så og så mange love, derfor kan vi ikke gennemføre en forvaltningslov, der sikrer borgernes rettigheder. Det må være sådan, at borgernes retssikkerhed skal sikres under den til enhver tid værende administration, og det kan ske gennem en forvaltningslov.

Jeg har nævnt i bemærkningerne til forslaget til folketingsbeslutning, og jeg har nævnt det i min fremsættelsestale, at vi mener, man udmærket sideløbende med rationaliseringen i den offentlige administration — og det er påkrævet, det har mit parti gjort opmærksom på mange gange — kan gennemføre regler for forvaltningens sagsbehandling, så man styrker borgernes retssikkerhed.

Hr. Poul Nielson var inde på, at behovet ikke primært skulle ses ud fra hensynet til borgerne, men at man også måtte se på forvaltningen. Jeg tror i og for sig også, at forvaltningen i meget stor udstrækning kunne have gavn af en forvaltningslov. Når man ser på, i hvor stor udstrækning det i dag er tilfældet, at administrationen beskæftiger ikke-jurister — f.eks. kommunerne, amterne og forskellige forvaltningsgrene — så må man vel sige, at det er en udvikling bort fra det tidligere, hvor det var sådan, at juristerne i deres sagsbehandling ud fra deres teoretiske kundskaber, som de havde fået på universitetet, naturligt ville overføre disse regler, når de kom ind i administrationen, og derfor havde større forudsætninger for at gennemføre foranstaltninger til sik-